

UNDER DANNEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

ORGAN FOR SØVÆRN OG SØFART

4. AARGANG

REDAKTØR: KAPTAJN H. EWALD

HÆFTE VIII

AARSABONNEMENT 3 KR.

UDGIVER: MARINEFORENINGEN
EKSPEDITION: FORENINGENS KONTOR
MØNTERGADE 22, MEZZANINEN, TELEFON: BYEN 3448
ANNONCEEKSPEDITION: THIESENSVEJ 10 KORSØR

ENKELTE NUMRE 25 ØRE

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

VED E. W. MARSTON, VALDEMAR SCHOU og AXEL JUEL

KOLDING-KREDSEN

afholdt sin aarlige Sommerudflugt Lørdag den 21. Juli.

Med Dampbaaden »Frigga« sejlede man fra Kolding Havn Kl. 1½ Eftermiddag. Efter at have drukket Kaffe om Bord, gjorde man Ophold paa Snoghoj, hvor Foreningen under kyndig Vejledning af Forstander *Otterstrøm* og Hustru fik Lejlighed til at bese Fiskeri-højskolen. Særligt Bifald høstede Højskolens kvindelige Elever, da de som Slutning paa Besøget foretog en nydelig Gymnastikopvisning.

Derpaa gik Sejlturen ud i Fænosund. Her havde Foreningen en lille interessant Oplevelse: En stor Lystkutter, »Dryaden« fra Aarhus, var løbet paa Grund ved Gl. Slot ved Hindsgavl og stod haardt. Efter et »Skibsraad« om Bord blev det vedtaget, at man skulde forsøge at bjerge Kutteren, og dette Arbejde var noget for de gamle Marinere. Alle som en gik de i Gang med Arbejdet, og efter en Times Forløb fik man Kutteren løs og paa Slæb til Fænosund. Først efter at der var lagt Slæbetoug om Masten og Kutteren væltet om paa Siden lykkedes det at bringe den flot.

Ovenpaa denne ret anstrengende Oplevelse var der god Appetit til Aftensmaden, der indtoges ved Hindsgavl. Foreningen havde arrangeret sig med et af sine Medlemmer, der havde taget Proviant med til alle Deltagere for hele Dagen, og i det herlige Sommervej med skønne Omgivelser for Øje i frie Forhold spistes til Aften. Der herskede en fornøjelig og kollegial Stemning ved Bordene, og Maden krydrede med Taler og Sange af Marineforeningens egen Sangbog.

Klokken 11 om Aftenen sluttede Sejlturen i Kolding Havn, og alle Deltagere skiltes med Bevidstheden om at have tilbragt en ualmindelig fornøjelig og morsom Dag. I Turen deltog nogle og tredive Medlemmer, og da baade alle Mad- og Drikkevarer var medtaget og blev beregnet til Indkøbspris, var Udgifterne kun smaa, saa det blev en billig Tur for hver enkelt Deltager.

H. N.

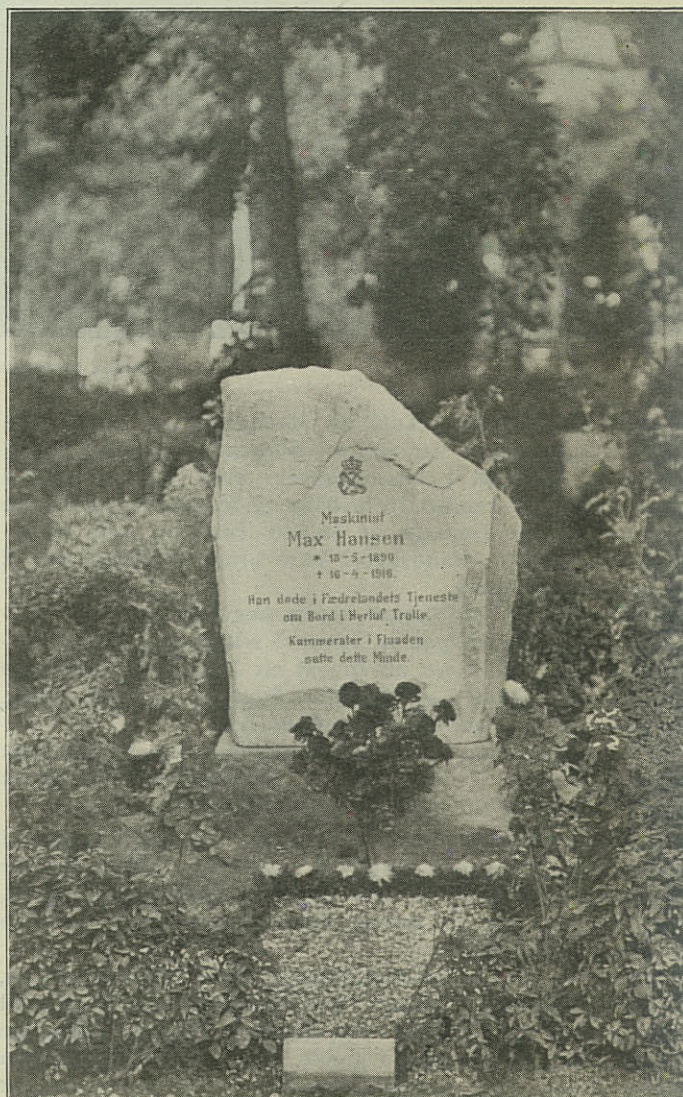

EBELTOFT-KREDSEN

foretog Søndagen den 5. August en vellykket Fisketur til Øen »Hjelm«. Der spistes Frokost ombord af medbragte Madkurve og Pauserne udfyldtes med Sang og Klang, idet Købmand *Helgren* havde medbragt sin Basun og spillede Fædrelandsmelodier. Vejret var dejligt og Fangsten god. Ved Ankomsten til »Hjelm« landsatte Forpagteren af Øen Deltagerne i en Jolle, hvorpaa de besaa den interessante Maagekoloni paa Øens Vesthage og besteg dernæst Øens stejle Skrænter op til Voldene (Marsk Stigs Borg) og Fyret. Her modtog Foreningens derværende elskværdige Medlem Fyrassistent, Reserveløjtnant i Mar. *Nielsen* og Hustru os og inviterede paa en Forfriskning i deres smukke Hjem, hvor Deltagerne ogsaa fik Lejlighed til at hilse paa Øens nye »Konge« Fyrmester *Larsen*, der fornylig er bleven forflyttet fra Færøerne til Hjelm. Fyret blev beset, og man nød Udsigten helt over til Sjællands Odde, (Gniben) som jo er synlig derfra i klart Vejr. Deltagerne forlod Fyret og dets Beboere med igen et Bevis paa den saa bekendte store Gæstfrihed paa »Hjelm«. Efter en dejlig Sejlur med Fiskeri paa Hjemturen havnede vi i Ebeltoft Kl. 9, og alle Deltagerne vare enige om i lang Tid ikke at have tilbragt en saa fornøjelig Dag som denne. —

I den nærmeste Tid vil Kredsens arrangerer sin første Udflugt med Damer, hvilken sandsynligvis vil komme til at foregaa til Vogns til Femmøller Badehotel og blive arrangeret i Forbindelse med Kredsens Faneindvielse.

GODT KAMMERATSKAB INDENFOR FLAADEN

Til Minde om afdøde Maskinist *Max Hansen*, der ifjor Foraar blev dræbt ved et Ulykkestilfælde ombord i Kystforsvarsskibet »Herluf Trolle« har Kolleger og Kammerater indsamlet til den ovenfor afbildede Mindesten, der er opsat paa hans Grav paa Holmens Kirkegaard.

SØKRIGSBEGIVENHEDERNE I NORDSØEN OG ATLANTERHAVET I FORAARET 1917

Britisk Ministryger-Deling i Virksomhed.

Midt i Januar 1917 kom der Meddelelse om, at en tysk Hjelpekrydser var sluppet gennem Nordsøspærringen og havde opereret i Atlanterhavet, hvor den til midt i Maaneden havde sænket 10 britiske og franske Handelsskibe med en samlet Tonnage af 50,000 Tons og med værdifulde Ladninger. Mandskabet blev bragt til Land paa 2 af de kaprede Skibe.

Natten til den 23. Januar stødte engelske og tyske Torpedojagere sammen paa to Steder i Nærheden af den hollandske Kyst. Det ser ud til, at en Jager paa hver Side blev skudt i Sænk, og desuden flygtede en tysk Jager, »V 69«, ind paa hollandsk Soterritorium.

I de samme Dage kom der Meddelelse om, at en tysk U-baad, »U 27«, i Nærheden af Hammerfest var blevet skudt i Sænk af en engelsk Hjelpekrydser.

Natten til den 26. Februar lykkedes det tyske Jagere at nærme sig Themsens Munding, hvor de beskød Byerne Broadstairs og Margate. Da engelske Destroyers kom til, udspandt der sig en hæftig Artillerikamp uden Skibstab paa nogen af Siderne.

Disse Angreb med mindre Styrker, siger Admiral Jellicoe, kan let udføres om Natten; man kommer ved Daggry til vore Kyster og trækker sig derefter tilbage; saadanne Operationer var umulige i gamle Dage, hvor Farten kun var langsom. Ved samme Lejlighed udtalte Admiralen, at der nu var over 4000 Skibe af alle Typer i Flaaden. Han fremhævede det vanskelige og udholdende Arbejde, der udførtes af Krydsereskadren, som hovedsagelig var optaget af at forhindre Tilførsler i at naa frem til Fjenden. I Løbet af det sidste Aar er der saaledes i rum Sø eller i i Havn undersøgt over 15,000 Skibe.

Om den engelske Flaades andre Opgaver meddelte Marineministeren, at der indtil 30. Oktober 1916 var transporteret 8 Mill. Mand, mer end 9 Mill. Tons Ammunition og over 1 Mill. syge og saarede over Havet.

Om de tyske Ubaades Virksomhed kan oplyses, at der til 1. Januar 1917 var sænket lidt over 2,7 Mill. Brutto Reg.-Tons af allieret Tonnage, deraf 2,1 Mill. engelsk Tonnage. Af neutral Tonnage var sænket c. 0,7 Mill. Tons, deraf var Danmarks Andel c. 64,000 Br. Reg.-Tons. Antallet af ødelagte Skibe var omkring 2000; Værdien af disse Skibe kan sættes til 1,6 Milliard Kroner; hertil kommer endvidere Værdien af Ladningerne, som selvsagt maa repræsentere et meget stort Beløb.

I Slutningen af Januar meddelte den britiske Regering, at Helgolands Bugten fra den 7. Februar vilde være farlig for neutral Skibsfart. Den paagældende Zone gaar omtrent fra et Punkt udfor Ringkøbing Fjord fra c. 56° n. Br. i en Bue ned mod den hollandske Kyst paa c. 5° ø. Lgd. Af Hensyn til den hollandske Kystfart, som paa Grund af Sejladvanskeligheder ikke strengt kan begrænses til hollandsk Soterritorium, blev der anvist en sikker Rute Syd for en nærmere betegnet Linie. Denne Foranstaltning havde ikke stor Betydning for den neutrale Skibsfart, da saa faa Skibe sejlede her; men kan dette Farvand spærres effektivt, kan Forbindelsen mellem de tyske Nordsøhavne og Zeebrügge ofte blive stærkt truet.

En effektiv Spærring kræver imidlertid baade Minefelt og andre Spærringsmidler samt et permanent Tilsyn for at passe paa, at Spærremidlerne ikke ødelægges eller op-

fiskes. Man har en vis Ret til at antage, at Tyskerne ikke vil se roligt paa Spærringen, og enten vil det da i Længden komme til store Sammenstød, eller ogsaa bliver Tilsynet med Spærringsmidlerne ikke saa permanent, som maaske ønskeligt.

For den danske Skibsfart havde denne Foranstaltning ikke megen Betydning, da Ruten fra Hanstholm til Farne Islands ligger meget nordligere. For vor Trafik paa Holland havde den naturligvis mere at sige, men den danske Skibsfart paa Holland er efterhaanden gaaet noget tilbage under Krigen, og henset til hele den øvrige Modgang, som Skibsfarten har, svinder Ulempen ved den besværlige Sejlads til Holland næsten bort.

Nogle Dage efter kom Tysklands Meddelelse om Afspærring af Farvandene omkring Storbritannien, Frankrig og Italien fra den 5. Februar. I disse Farvande vil, hedder det i Memorandumet, enhver Sejlads uden videre blive forhindret med alle til Raadighed staaende Midler. Det spærrede Farvand gaar fra den hollandske Kyst omtrent ved Terschilling, derfra 10 Sømil udfor Utsire paa norske Kyst, 3 Sømil Syd om Færøernes Sydpynt, ud til 20° v. L. i Atlanterhavet og ind langs den spanske Nordkyst. Neutrale Skibe, som befare de forbudte Zoner, gør det paa eget Ansvar.

Denne endnu haardere Form for U-baads Krigen gav det sidste Stød til Handelsskibenes Armering, idet det blev oplyst i Underhuset, at alene i Februar blev de bevæbnede engelske Skibe forøget med c. 47%. Det synes ogsaa at have vist sig, at man i Handelsskibes Bevæbning har et ret effektivt Kampmiddel mod U-baadene, thi af Skibe, som er undsluppet U-baads Angreb, udgør de bevæbnede Skibe ikke mindre end 75%. Man har snart mange Eksempler paa, at bevæbnede Dampere har klaret Situationen, medens neutrale, ubevæbnede Skibe samtidig er blevne skudt ned. Der ligger da følgelig i Bevæbningen en forøget Fare for de neutrale Skibe, som ikke kan armeres, fordi Tysklands Opfattelse er, at Bevæbning af Handelsskibe er krigersk Handling. Den eneste neutrale Stat, som gennemførte Bevæbningen af sine Handelsskibe, var derfor de forenede Stater, som i Forvejen laa paa Grænsen mellem Krig og Fred.

Der gik nu og da engelske Destroyers og Trawlere tabt i Nordsøen og Kanalen ved at løbe paa Miner; i Marts gik i det mindste 3 tabt paa denne Maade. Af og til løb tyske Jagere over mod den engelske Kyst om Natten, beskød Kysten og vendte atter tilbage til Zeebrügge, inden det blev lyst. Særlig livlig var Natten mellem den 17. og 18. Marts, hvor tyske Jagere beskød nogle Byer i Kent, medens andre Delinger trængte ind mod Themsen og i Dover Stræde. Nogle engelske Forpostskibe blev skudt ned, men ellers skete intet, da de tyske Jagere selvfølgelig maatte bestemme sig til et hurtigt Tilbagetog.

Natten mellem den 20. og 21. Marts blev Hospitalsskibet »Asturias« skudt i Sænk uden Varsel; Skibet sejlede med alle for Skibsfarten foreskrevne Lys og med Røde-Kors Mærkerne fuldt oplyste.

Den 21. Marts vendte den tyske Kaper »Möwe« tilbage til Kiel efter sit andet Togt i Atlanterhavet. Under Togtet sænkedes 22 Dampere og 5 Sejlskibe paa tilsammen c. 123,000 Tons, og 593 Fanger førte man med sig til Kiel. Foruden »Möwe« opererede ogsaa Hjelpekrydseren »Seeadler« i det sydlige Atlanterhav; ogsaa dette Skib menes at være afsejlet fra Tyskland ved Juletid, hvor de mørke Nætter kan tillade Skibe at slippe forbi Blokadelinien.

I Slutningen af Marts herskede der nogen Uvilje mellem Sverige og England i Anledning af Spørgsmaalet om Kogrundsrendens Afspærring. Denne Uoverensstemmelse blev klaret i Løbet af Maj Maaned.

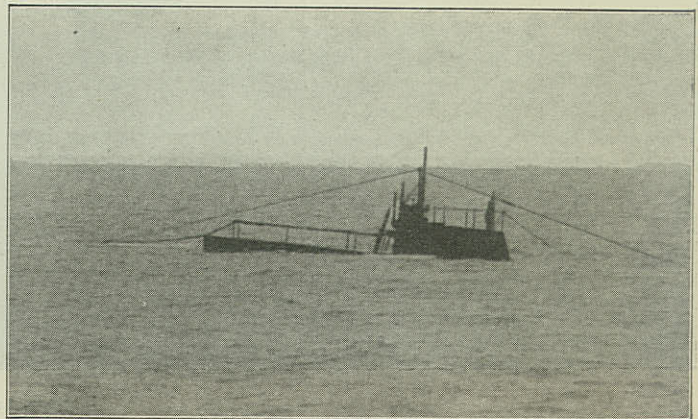
I Slutningen af Marts kundgjorde Tyskland, at for Fremtiden vilde al Sejlads i den Del af det nordlige Ishav, som ligger Øst for 24° ø. L. og Syd for 75° n. Br. med Und-

tagelse af norsk Søterritorium uden videre blive hindret med alle Vaaben. De neutrale Skibe, som besejler dette Farvand, gør det paa egen Risiko; der blev dog draget Omsorg for, at neutrale Skibe, der allerede var paa Vej til Havne i dette afspærrede Farvand eller vilde forlade saadanne Havne, indtil den 5. April ikke blev angrebet uden Varsel.

April Maaned begyndte med, at Kongressen i de forenede Stater af Nordamerika den 6. vedtog Krigen mod Tyskland og samtidig blev alle de i Nordamerikas Havne liggende internerede tyske Dampere beslaglagt; i flere af disse Skibe havde Besætningerne dog forinden ødelagt Maskinerne, fjernet enkelte Dele og sprængt Cylindrene.

Natten mellem den 7. og 8. April blev den tyske Torpedobaad »G 88« sænket ved et Torpedoskud paa Reden ved Zeebrügge, og den 17. torpederede Tyskerne 2 engelske Hospitalsskibe.

Natten mellem den 20. og 21. April løb 6 tyske Jagere atter mod Themsen og Dover, som blev beskydt. Paa Tilbagevejen mødte de 2 engelske Destroyers, »Swift« og »Broke«, som angreb paa klos Hold, hvorved 2 tyske Baade blev skudt i Sænk, dog blev 10 Officerer og 25 Mand reddede af Engelskmændene. Denne natlige Kamp var i

Britisk U-Baad dykker ned.

og for sig ganske mærkelig. Tyskerne maa have troet, at der var flere Fjender end de to engelske Destroyers, som vædrede to tyske Jagere og beskød de andre med Torpedoer og Kanoner. Da »Broke« vædrede, faldt den langs Siden af den tyske Jager, hvis Besætning prøvede paa at entre som i de gode, gamle Dage, men »Broke«s Besætning klarede snart deres Dæk for Fjender, Efter Kampen sendte Kong George et Telegram til »Swift« og »Broke«, hvori Kongen roste den Dygtighed og Tapperhed, som alle havde udvist i den natlige Kamp.

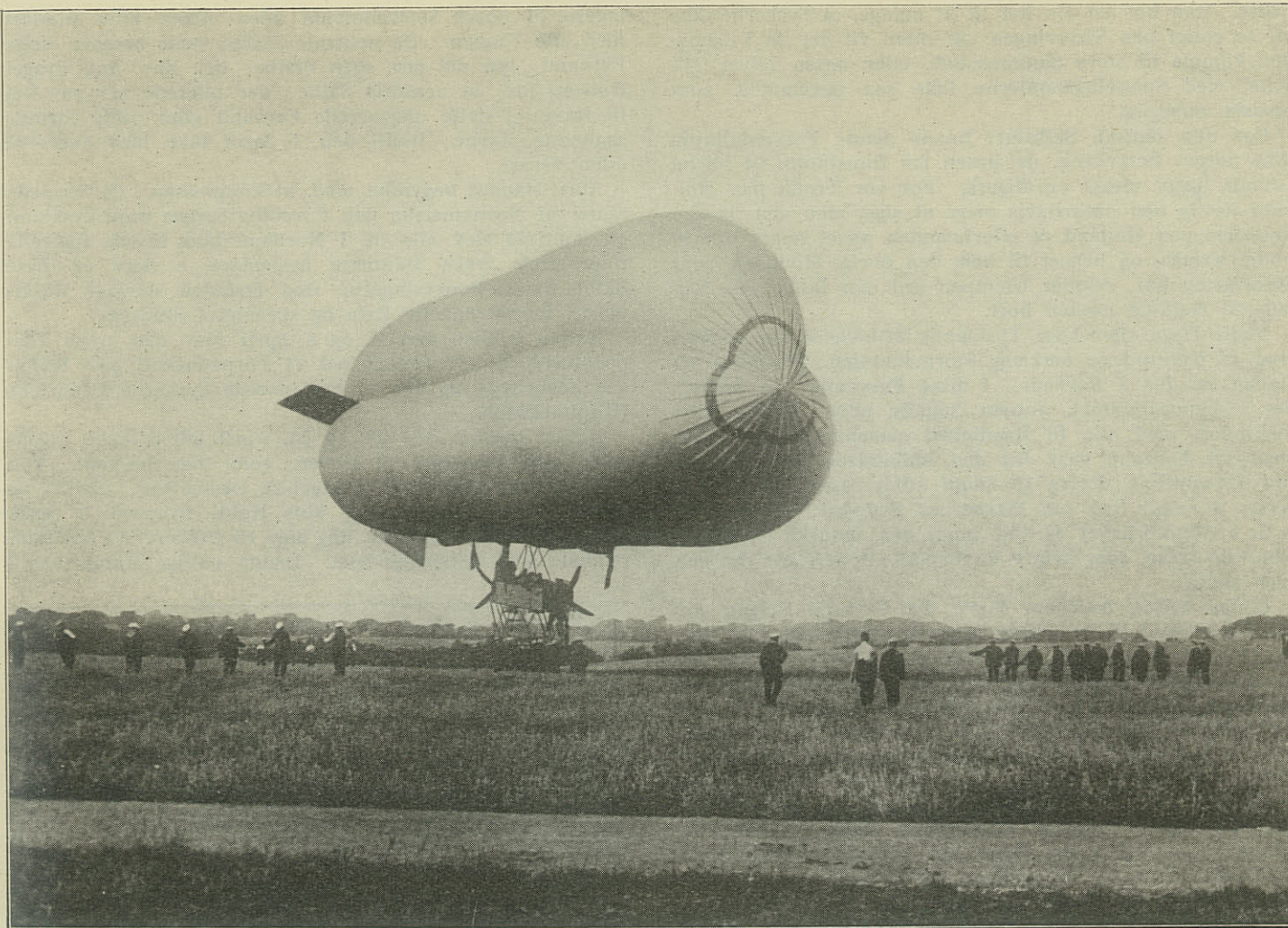
Den 23. April om Eftermiddagen opdagede engelske Flyvemaskiner, at 5 tyske Jagere løb ca. 5 Sømil af Flanderns Kyst. Flyvemaskinerne angreb med Bomber, hvorfors Jagerne spredte sig. Engelskmændene paastod, at en Jager sank, men Tyskerne melder intet herom.

Natten mellem 24. og 25. April angreb tyske Torpedobaade Dunkerque; under Kampen blev en fransk Torpedobaad sænket ved en Torpedotræffer; da Kystbatterierne aabnede en heftig Artilleriild, opgav Tyskerne at redde Besætningen.

Den 10. Maj Kl. 4 Fm. mødte en engelsk Afdeling paa 3 lette Krydsere og 4 Destroyers, som krydsede mellem den engelske og hollandske Kyst, Øst for Noordhinder Fyrskib 11 tyske Jagere, som for fuld Kraft flygtede sydpaa. Kampen fandt Sted paa langt Hold og fortsattes indtil Thornton Banken under Belgiens Kyst.

Den 5. Juni mødte en engelsk Styrke af lette Krydsere og Destroyers udfor Ostende 6 tyske Torpedojagere. Under Artillerikampen, som fandt Sted paa lang Afstand, blev den tyske Jager »S 20« skudt i Sænk og en Del af Besæt-

Britisk Luftskib starter.

ningen blev reddet af de forfølgende Baade. Paa engelsk Side var der intet Tab.

Efter de foreløbige Oplysninger gik der i Februar c. $\frac{1}{2}$ Mill. Br. Tons tabt ved Krigsforlis. I Forhold til de foregaaende Maaneder er der tabt en ret stor Tonnage, hvilket fremgaar af medfølgende Oversigt:

	Brutto Tons
Januar og Februar 1916	238,000
Juli og August.....	273,780
November.....	408,500
Januar 1917	439,500
Februar	530,000
Marts.....	860,000
April.....	1,000,000

Heraf ses, at der fra August 1916 er en stadig Stigning i de maanedlige Krigstab; særlig fra November er der et stort Spring opefter. Mange af disse Krigstab bestaar nærmest af neutrale Skibe, sænkede i Ballast eller paa Rejse til neutrale Havne. I Slutningen af April sænkedes navnlig mange danske og norske Skibe.

I det hele taget var det i Foraaret 1917 omtrent umuligt for et Skib at befare Havene, selv helt oppe ved

Bjørne Øen, som ligger lidt Syd for Spitsbergen, blev et norsk Skib minesprængt i Maj. Verden over slukkede man alle Fyr og Adgang til Havne forbydes om Natten. I Farvande, hvor man før gjorde alt for at lette Sejladsen ved Fyr og Sømærker, ligger nu i Stedet herfor Miner og Netspærringer. Det kan endda altsammen være, hvad det vil, men det neutrale Skib, som sejler fredeligt over Havene, ved sig intet Øjeblik sikker for et Torpedoskud fra en Undervandsbaad, tilhørende en Nation, med hvem dets eget Land lever i den bedste Forstaaelse. Det gælder Passagererdampere saavel som Fragtdampere, det gælder Skibe, som sejler fra neutral til neutral Havn; paa Søen er der overhovedet intet Sted Fred, der er Krig overalt paa Havet, hvor det at være neutral blot betyder, at man ingen Ret har til at forsvare sig.

I Øjeblikket (Juni) er Skibsfarten i Gang i saa stor en Udstrækning, som det under de nuværende Omstændigheder er muligt, thi heller ikke udenfor Spærrezonen er det saa let at sejle som tidligere. Naar flere og flere Stater inddrages i Krigen, bliver Kontrollen over Ladningerne mere og mere skærpet, og alle Formaliteter i Havne bliver mere og mere omstændelige.

C. I. H. SPEERSCHNEIDER,
Kaptajn u. T. i Flaaden.

SØKRIGSBEGIVENHEDERNE I MIDDELHAVET

JANUAR—JULI 1917

Noget ind i det nye Aar fik man Meddelelse om, at det italienske Kampskib »Regina Margherita« Natten til den 11. December løb paa 2 Miner og sank foran Valona. Paa Grund af den store Skade Skibet led, sank det i Løbet af nogle faa Minutter med Stævnen først. Af de 945 Mand, som befandt sig om Bord, blev de fleste trukket ned og forsvandt sammen med Skibet, idet ugunstige Vejrforhold gjorde Redningsarbejdet meget vanskeligt. »Regina Margherita« var paa 13,400 Tons.

Aaret 1917 begyndte med et ret betydeligt Tab for den engelske Flaade, idet Kampskibet »Cornwallis« den 9. Januar blev sænket i Middelhavet af en tysk Undervandsbaad c. 60 Sømil Sydost for Malta. Det 14,200 Tons store Skib blev sænket ved kun et Torpedoskud.

Ligesom i de nordlige Have blev i Begyndelsen af Februar ogsaa Middelhavet erklæret for Krigszone, hvor Handelsskibe vilde blive angrebne med alle til Raadighed staaende Midler. Frit Farvand i Middelhavet er nu kun det nærmeste Farvand omkring Spanien samt en fri Rende der Vest fra fører gennem hele Middelhavet hen til Grækenland og kun bestemt for græske Skibe. I hele den øvrige Del af Middelhavet har de tyske og østerrigske Undervandsbaade nu frit Spil.

Den 19. Marts sænkede en tysk Undervandsbaad i det vestlige Middelhav ved et Torpedoskud et fransk Kampskib af »Danton«-Klassen, der er paa 18,400 Tons. Skibet sank efter 45 Minutters Forløb.

Natten mellem den 14. og 15. Maj løb østerrigske Krydsere af »Novarra«-Typen ud i Otranto-Strædet og sænkede her 1 italiensk Torpedojager, 3 Dampere og 20 Trawlere, som patrouillerede her. Engelske og italienske Krydsere kom til og forfulgte de flygtende østerrigske Skibe, som maatte søge Beskyttelse under Forterne i Durazzo for ikke at blive ødelagte. Den engelske Krydser »Dartmouth«, som paa Grund af sin store Fart var forrest, vedligeholdt Kampen i et Par Timer med 3 fjendtlige Krydsere. »Dartmouth« blev under Kampen ramt af en Torpedo, men det lykkedes den at naa Havn.

Det er kun nu og da, der finder en lille Træfning Sted

i Middelhavet, hvor de allierede Magter har Herredømmet over Vandet og de tyske og østerrigske Undervandsbaade under Vandet; ikke desto mindre kan Krigsskibe dog færdes i Middelhavet, men naturligvis ledsaget af Torpedobaade og Jagere til Bevogtningstjeneste. Det er nærmest uforstaaeligt, at et lille rask Udfald af den blokerede Styrke, som Udfaldet den 15. Maj, ikke finder Sted oftere.

I første Halvdel af Maj paastaar Franskmændene, at der blev ødelagt 12 tyske Undervandsbaade af den engelske Marine. Nogen Bekræftelse kan man ikke faa paa denne Meddelelse. Midt i Maanedens ankom efter Sigende nogle japanesiske Kanonbaade til Marseille for at deltage i Jagten paa Undervandsbaadene og for at beskytte den japanesiske Skibsfart i Middelhavet.

Den 26. Maj blev et engelsk Hospitalsskib, »Dover Castle«, Kl. 6 Em. i Middelhavet ramt af en Torpedo. Kl. 8^{1/2} om Aftenen blev det igen ramt af en Torpedo og sank derefter. Alle paa 6 nær blev reddede. Samme Dag sænkede en fransk U-baad ved Cattaro en stor fjendtlig U-baad.

I hele Foraaret 1917 har man intet hørt til de to tyske Krydsere »Goeben« og »Breslau«, som har Station i Konstantinopel.

SØKRIGSBEGIVENHEDERNE I ØSTERSØEN

JANUAR—JULI 1917

I Østersøen skete i første Halvdel af 1917 intet af Betydning. Tyskerne kaprede i Maj flere svenske Dampere, som var paa Vej til finske Havne og afviste bagefter de svenske Klager. Efter lange Forhandlinger med Storbritannien aabnede den svenske Regering den 18. Juni atter Kogrundsrenden, saaledes at de engelske Dampere i Østersøen nu kan slippe hjem ved at holde sig paa svensk Søterritorium.

C. I. H. SPEERSCHNEIDER,

Kaptajn u. T. i Flaaden

PAA KRYDS MED »KAMPHANEN«

(Fortsat)

»Troligt nok, Hr. Kaptajn,« sagde Hecht og tog fat med ved Arbejdet paa den splintrede Storbom, som Tømreren var i Lag med at stive af med nogle Lægter. Han fik otte Mand til Hjælp til at bakse med den tunge Bom. Hecht og Nebel spigrede Lægterne til, medens Sejlmageren snørede Tove om Bommen, saa den snart lignede en Pølse mere end et Rundholt.

»Knib mere op til Vinden, ret Syd-paa, Styrmand. Vi maa være nær Issehoved. Naar vi ikke ind under Nyholm Batteri inden fire Timer, staar Fanden i det.«

Lettermarken tabtes hurtigt af Syne Øst paa, men til Gengæld kunde Sejleren i Nord snart tydelig skelnes. Det var en Kutterbrig, en af de hurtigtsejlende berygtede engelske Orlogsbrigger, som huserede slemt med Kanonbaadene og Kaperne i de danske Farvande. Til Held for »Kamphanen« var Peter Nebel, Hecht og Eskildsen »habile« Folk. Efter en halv Times Forløb kom Nebel hen til Kaptajnen og slog ud med Haanden mod den bugnende, lappede Bom.

»Nu er den krabat nok, Kaptajn!«

»Saa sæt Storsejlet til igen.«

»Aa hiv, aa høj!« Folkene trak i Linerne, og det svære Leje kom paa Plads igen. Bommen og Lægterne knagede, da Vinden fyldte Sejlene, men den holdt, og Farten sattes godt op.

Paa dette Tidspunkt kunde man klart se Issehoved i Syd-Sydvest, og Espen Jensen lod Skonnerten gaa ret for Vinden. Den lette Sejler strøg nu som en Pil hen over Vandet, og »Svirmor«, som en Tid var faldet hen i alvorsfulde og vemodige Betragtninger, kom til Hægterne igen.

»Den skær,« grinede Haltefanden. »Lang mig en Skraa paa det, Søren.« Den tvære Matros stak modvillig sin Næve ned i Lommen og rakte ham en sortsmudset Papirstut. Rasmus bed en forsvarlig Ende af Rullen og vraltede til sit Arbejde igen.

Kutterbruggen vandt stadig ind paa »Kamphanen«: Vandet skummede om Boven paa den, Rigningen tegnede sig nu klart mod den graa Himmel, og man kunde se, at Kanonportene var aabne. Men Faren var ovre, saafremt der ikke

indtraf noget særligt Uheld. Skonnerten fór ind mod det skjærmende Land som Barnet til Moderens Skød.

Espen Jensen lod »Kamphanen« løbe saa tæt ind under Nordby Odde, Samsøs Nord-Øst-Kyst, som Grunden tillod det, og efter endnu en halv Times skrap Sejlads, tonede Nyholm med sit svære Batteri tydeligt frem. Der var sikkert nok paa denne Kant af Samsø. Paa Nyholm var der anlagt fem Skanser med stort og langtrækkende Skyts, og Bugten var tilmed beskyttet af Lilleøre Batteri og Reduten paa Besser Rev.

Jens stod ved Siden af sin Fader og holdt Øje med det engelske Skib.

»Nu drejer den af, Fader«, raabte han. Og ganske rigtigt, — den opgav Jagten og stod Øst i.

»Saa slap vi for Prison'en«, drævede Fynbo-Niels.

»Og det blev osse Løgn med Prisepengene«, vrængede Barberfrands.

Et Kvartertid efter løb Skonnerten med Kendingssignalerne oppe ind i Bugten, og Espen Jensen lod Sejlene stryge udfor Langøre, hvor Kaperen laa saa sikkert som paa Værftet, hvor den var blevet til.

Ankeret raslede ud, »Kamphanen« svajede op, og Kaptajnen gik i Jollen for at melde sig hos Kommandanten paa Kyö.

Op ad Formiddagen kom Espen Jensen til Ro i sin Kahyt, og han satte sig til at tænke over Sagerne. Jens var hos Folkene paa Dækket og hjalp med til at bringe Orden i alle Grejer efter Træfningen.

Skonnerten skulde have en ny Bom; den maatte søge Havn — om der end blev nok saa mange Spetakler med Mandskabet. Og Espen Jensen maatte selv til Hovedstaden for at faa flere »Kontanter«.

Nederdrægtigt, at skulde møde saaledes op for Rhederne efter et mislykket Kryds! Om de nu allerede var kede af Legen — eller om de tog en anden Fører for Skonnerten? Tre Toddyer med dobbelt Væge gled ned, mens Kaptajnen sad dernede i Kahytten og skuttede sig. Foreløbig var Tid og Penge spildt. Naa, lige saa gerne springe i det som krybe i det. Hvad nyttede det at ligge her og skvalpe bag Batterierne, — hellere benytte Tiden og Vinden og løbe Skonnerten ned til Helsingør. Der kunde hurtigt skaffes en Storbom, mens han selv tog med Postvognen til København.

Clausen blev kaldt ned til Raadslagning og var enig med Kaptajnen. Mandskabet fik en Times Hvil, og ved Middag lettede »Kamphanen« igen og passerede Besser Rev for ud-gaaende. Kaptajnen tog selv Vagten, mens Dronningens Kvarter, da Skibet kom i rum Sø, fik Lov til at søge Køjerne for at sove ud efter det anstrengende Døgn.

Undervejs mødte man kun en Kutter paa lang Afstand, og den viste de danske Kendingssignaler. Der skete intet nævneværdigt, og i Skumringen rundede »Kamphanen« Kronborgpynten og ankrede paa Rheden udfor Helsingør.

Ved Daggry næste Morgen lod Kaptajnen alle Mand kalde paa Dækket. Han var i sin stiveste Stads og tiltalte Folkene højlydt og bestemt:

»Jeg tager nu til Byen, Folkens, forat tale med Rhederne og hente Penge til Jer og Skibet. Styrmand Clausen tager imens Kommandoen, og Bommen skal være klar til jeg kommer igen — muligvis i Morgen Eftermiddag. Den, der skejer ud, skal jeg sørge for bliver slaaet til Plukfisk. Hver Mand er ombord Klokken syv. Er han ikke det, bliver han hentet af Baadsmand Hecht. Og saa Farvel, Folkens, og tag vel vare paa Skonnerten og min Søn«.

Han hilste militært til Besætningen, og de fleste af Folkene tog Huerne af. Det var en saare fin Sortie. Og saa gik han i Jollen, som blev ført af Hecht. Jens var med. Styrmanden havde allerede faaet Penge og Ordre. Baadsmanden fik undervejs et — ret overflødigt — Vink om at holde Øje med Drengen. Ved Ankomsten til Skibsbroen blev en Matros sendt til Postgaarden forat bestille Plads til Kaptajnen, og Espen Jensen gik til Kommandanten forat melde sig. Han glædede sig over, at »Den Dristige«

ikke var til at se paa Rheden; det havde været ham en pinlig Tanke at Hans Tolleris skulde komme og afkræve ham Baadsmanden og Rasmus Tingsted, som »Kamphanen« daarligt kunde undvære.

Ved Otte-Tiden rullede Postvognen afsted over de topede Brosten. Postillonen blæste. Vognen, der var overfyldt med Passagerer, skrumpede i flyvende Fart gennem Stengade, og Jens trippede ved Siden af den svære Baadsmand igen ned til Jollen ved Skibsbroen.

Først Rhederne, saa Madammen! Ved Ankomsten til København gik Espen Jensen ind i det nærmeste Traktørsted og fik sig en Bid Mad, en Dram og en Kande Øl. En Dreng blev sendt hjem i Kompagnistræde med Besked til Konen, at »Kaperfører Jensen kommer i Eftermiddag«, og saa stiledede Kaptajnen lige ud i Overgade for at faa Tønnen overstaaet.

Det syntes ham en saare lang Vej derud. Mangen en Gang tænkte han paa at gaa tilbage til Kompagnistræde og nyde en glad Stund hos sin Kone først, men fortsatte dog sin Gang. Ude paa Bjørn Andersens Trappe blev han staaende og skelede ned til sin prunkende Kaarde og mærkede sin fine trekantede Hat som gloende Kul paa sit Hoved. »Forgylt Elendighed«, syntes han. Havde han kunnet stikke den »Rigning« til Side for en lille Tid, havde han gjort det.

Endelig ringede han paa Bjørn Andersens Dør og blev lukket ind. Den tykke Kaptajn sad paa sin Yndlingsplads ved Vinduet og stirrede anspændt paa ham, da han traadte ind i Stuen. Espen Jensen gjorde sig Umage for ikke at se »paaver« ud, tog sin trekantede Hat under Armen og bød Rhederen Goddag!

»Er Paketten i Behold?« kom det varmt fra Bjørn Andersen, og Espen Jen trak Vejret lettere.

»Vel, vel, Hr. Kaptajn; Skonnerten ligger godt for Anker paa Helsingørs Rhed. Vi har været i Træfning, Kaptajn, — men fik Storbommen splintret. Her har Kaptajnen en skriftlig Rapport til de Herrer Rhedere og Regnskab for Kontanterne« — og Espen Jensen trak et beskrevet Ark frem af Kavajen og rakte det til Bjørn Andersen.

»Det er godt«, sagde Kaptajnen, og skævede med en vis Stolthed over Papiret til sin gamle Styrmand, der virkelig

Tegning af Henning Schiøler.

saa godt ud og livede op i Stuen, — ligesom bragte Søluft med sig.

Bjørn Andersen kiggede »Dokumentet« igennem. »Du blev nok børstet af, Espen. Ja, ja. Det gik jo endda. Be-

høver Du mange Penge? Vil nødig blande Isak Astrup deri, ser Du!»

»Bommen — og saa Kontanter —, det vil vel sige halvandet Hundreder Rigsdaler . . .«

»Gid Fanden havde Dig, Espen. — De Penge skal Du faa hos mig! Men hold Knevren i om de Skillinger. Bedre Lykke næste Gang, og saa kan vi jo skrive dem paa Regnskabet.«

Bjørn Andersen rejste sig og gik hen til et svært Chatol. Han kom tilbage med to Poser, som han rakte til Espen Jensen: »Her er to Hundrede Daler god Dansk Courant. Dem kan Du skikke Regnskab for. Klarer Du Grejerne til min Tilfredshed, skal Du faa Paketten at føre paa Stettin, naar den forbandede Krig en Gang faar en Ende. Og kras saa af med Dig, Espen. Jeg venter Hebræerne her om lidt. Farvel med Dig, min gode Ven, og Lykke paa Krydset!«

Bjørn Andersen rakte ham sin tykke Haand og nikkede til ham, og Espen Jensen kom afsted i en Fart. Han stod nede i Gadedøren, før han vidste af det, og tænkte paa, om han havde faaet sagt ordentligt Farvel. Hjertet hoppede af Glæde i Livet paa ham. Han stak en Pose i hver af Kavajlommerne, satte sin Hat tilrette paa Hovedet og skridtede ud paa Gaden. For ikke at forsømme noget, hilste han op til Vinduet paa militær Facon, og satte Kursen hjemad med god Fart i Støvlerne.

Vejen hjem var et lille Hundrede Mil kortere end Udvejen. Sliren slingrede han muntert om Benene, og han svingede ind ad Porten i Kompagnistræde som en hjemvendende Triumfator. Paa anden Sal havde et Vindu staaet paa Klem og et Par kærlige, rødkantede Øjne havde set ham i Møde.

— — Lad mig være fri for at fortælle, hvordan det gik til deroppe i de smaa Stuer paa anden Sal, hvormange Kys, der blev kysset, hvormeget af den hjemlige Mad, der blev spist, hvordan de talte om Drengen — og hvordan de sov i den brede Ægteseng, der bragte den elendige Skibskøje i Forglemmelse. Lad mig være fri, kære Læser. Jeg vil, jeg vil ikke.

Næste Morgen tidlig gik to lykkelige Mennesker ud af Porten. Den lille Kone havde sin ene Haand stukket ind under den kønne Kaperkaptajns Arm, og i den anden havde hun et stort Tørklæde bundet om en Portion gode Ting: To Skjorter, to Par Strømper til en Dreng, Kager og Pølser, en fin Halsklud og et Stykke Kandis saa stort som et Isbjærg.

Paa Postgaarden forefaldt en Scene af den Slags, jeg saa nødvendig vil fortælle om. Manden gik i Postvognen og tog Tørklædet med de gode Ting med sig. Hans Kavaj struttede, og hans Øjne vogtede vel paa Lommernes Indhold. Posthornet skingrede, og Vognen rumlede af med en glad og selvbevidst Kaperfører fra en vinkende, viftende lille Kvinde, der vendte tilbage til sine smaa Stuer i Kompagnistræde langt mindre lykkelig end hun var gaaet derfra.

Paa Udvejen Hjærtet fuldt af Kærlighed og atter Kærlighed, paa Hjemvejen Hovedet fuldt af Bekymringer og Ængstelser. Men saadan er nu Kvinder.

Helsingør havde først fornylig faaet daglig Postforbindelse med Hovedstaden, men Kørselen med de vekslende Hesteforspand gik ikke af uden Uregelmæssigheder. En Milsvej fra Byen faldt en Hest og foraarsagede et Par Timers Forsinkelse. Det tog man dog ikke saa nøje dengang. Tid var det billigste af alt i de dyre Krigstider. Postvognen naaede først langt hen paa Eftermiddagen sit Bestemmelsessted.

Da Espen Jensen sted ned af de høje Trin, blev han modtaget af Jens og Jan Amager, der havde ventet taalmodigt paa Vognen, skønt Faderen egentlig først var ventet den paafølgende Dag. Jens fik et Kys fra Moderen og tog imod Tørklædet med det ukendte Indhold med uskrømt Glæde. For Værdighedens Skyld fik Jens Tørklædet at bære, og Fader og Søn gik passiarende ned ad Havnen til, fulgt af Jungmanden. Der var ikke sket noget af Betyd-

ning. Den ny Bom var købt og bragt ombord, og Folkene havde været i Gang med at sætte den paa Plads. Kun én Matros havde været fuld og var udeblevet den foregaaende Aften. Det var Hans Nielsen med Tilnavnet »Skomager«.

Tegning af Henning Schiøler.

men Hecht havde hentet ham og bragt ham ombord »akkurat som en gennembanket Kludedukke, Far«, fortalte Jens. Hecht og en anden af Besætningen ventede i Jollen, og Baadsmanden havde Gang paa Gang været oppe paa Postgaarden for at kigge til Jens og sé, om Jungmanden makede ret.

De mødte ganske rigtigt den sværlemmede Fyr, der skulde have været oppe at hente »Kadatten« hjem.

»God Aften, Baadsmand. Alt vel ombord?«

»Alt vel, Hr. Kaptajn.«

»Tak, Hecht«, kunde Espen Jensen ikke lade være med at sige, og saa gik de ud paa Skibsbroen, Baadsmanden to Skridt og Jungmanden fire Skridt bag dem. Jollen bragte dem paa et Øjeblik ombord i Skonnerten, hvor alt aandede den dybeste Fred. Kanoneren og to Mand havde Vagt. Mandskabet skaffede, og Styrmanden sad i sit lille Lukaf og røg en Aftenpibe.

»Svirmor« blev budt ind i Kaptajns Kahyt, og ved et Par stive Toddyer blev der raadslaet om en ny Krydseplads. Begge var enige om at lade Skonnerten løbe til Farvandet ved Stevns og gøre Afstikker ad Bornholm til »Svirmor«, der allerede havde kigget i Glasset, tørnede tidlig til Køjs, og Jens, der trængte til at tænke i Fred og Ro paa Moderen, og som var stokmæt af Tørklædets Indhold, der nu — Rub og Stub — var stuvet ned i hans forslugne Drengemave, fulgte Eksemplet. Kaptajnen gjorde en Runde paa Dækket med sin Lygte og saá til Bommen og søgte saa ogsaa sin trange Køje, sendende en vemodig Tanke til sin gode, brede Seng derinde i Hovedstaden.

»Kamphanen« laa Fredagen over ved Helsingør. Den Ugedag er, som enhver erfaren Sømand ved, en uheldig og forkastelig Dag at lette, og Vinden var tilmed ikke gunstig. Forresten var der nok at gøre for Størstedelen af Dagen. Bommen blev tilpasset og Sejlet prøvet derpaa. Kaptajnen var iland forat betale den og melde Afsejlingstiden hos Kommandanten. Folkene fik udbetalt endnu et »Forskud«, og Forsyningen af Krudt, Vand og Proviant blev fornyet.

Styrmand Clausen havde allerede Dagen forinden været paa Hospitalet og i Hovedvagten for at høre til de »saa-

rede«. Everdrup laa endnu paa Smertenslejet, men Jungmanden var sluppet ud af Arresten og gaet sin Vej.

Der var ingen Kludder med Besætningen, skønt der var kommet Penge mellem de grove Hænder og skønt der adskillige Gange var Baad iland. Moralen var næppe forbedret, men ingen ønskede vel at blive trukket ved Kraven ud af en Beværtning ved Hechts Næve til Grin for Gæsterne og blive slæbt ombord å lå banket Kludedukke som Hans Skomager, der endnu ikke var blevet helt Menneske igen.

Det engelske Linieskib laa endnu ved Helsingborg; Kapere og Fragtbaade løb fra og til Rheden, og Livet pulserede som før paa Skibsbroen og oppe i Byen, men »Kamphanen« og dens Besætning tilbragte endnu en forholdsvis fredelig Nat paa sin Ankerplads. Kun Sejlmageren kunde opvise en lille »Donner«, men af saa fredsommelig Art, at den kunde passere uden Kaptajnens Indblanding og uden Mandskabets Spot eller Misundelse.

»Lang mig en Næve, Folkens«, sagde han, da han kom ud med den sidste Baad. »Hiv en Kende. Jeg er træt. Jeg er Gud døde mig ble'et træt af at stavre paa de forbandede Brosten«. Folkene trak ham muntert op over Rælingen.

»Kom med din Arm, Kanoner, min gamle Ven, og lad os følges ad. Jeg vil tale med Dig. Jeg vil sige Dig noget, noget ganske aparte nede tviskendæks«. Kanoneren satte en imponerende Mine op overfor Folkene og trak af med Eskildsen. »Den skær fint, hvad«, klukkede Eskildsen sejrbevidst, da Kanoneren uden synderlig Ravage fik ham lænslet ned af »Hønsstigen« til Lukafet.

Ja, den skær fint! Kanon-Hansen havde et godt Haandelag og hjalp gerne og omhyggeligt en slagen Fælle. Han havde selv været i høj Sø. Sejlmageren kom godt og vel i Køjen og faldt straks hen i en salig Ro. Den lille borgerlige Rus tog ingen ilde op, — den var menneskelig og undskyldelig nok, men den Snorken som fulgte paa, syntes selv Kanoneren var utilgivelig og ganske og aldeles bestialsk.

Ved Daggry littede »Kamphanen« for at begynde sit andet Kryds og stod Syd paa gennem Sundet for ret god Vind, følgende nær Kysten paa den sjællandske Side. Styrmanden havde Vagten, og han mente som sædvanlig, at Pelsen tidsnok kunde voves.

Det var en kølig Graavejrsdag. Kystens Linier sløredes af en let Dis. Jens tilbragte Formiddagstimerne i Kahytten med at læse om »Tiden og Klokkeslettet paa Skibet«.

» . . . Mod et helt Omløb af Solen i Æquinoktial-Cirklen eller parallel med samme svarer derfor et Etmaal eller 24 Timer, og i lige Forhold udgiøre 15 Grader 1 Time, 15 Minutter 1 Tid-Minut, 15 Sekunder 1 Tid-Sekund o. s. v. Efter denne Forhold at kunne reducere Dele af Solens daglige Omløb til Tid, og Tid igjen til saadanne Dele, skal følgende tvende Regler lære; . . . «

Faderen rejste sig fra sin Køje og gav sig til at trave op og ned ad Gulvet i den lille Kahyt, mut og tavs. Jens blev i daarlig Humør jo nærmere Skonnerten kom til Hovedstaden, som jo ikke skulde anløbes. Han længtes efter Moderen og Hjemmet. Og han blev urolig og følte sig lille og beklemt ved at se Faderen vanke op og ned uden at sige et Ord.

Espen Jensen tog nogle Søkort frem, satte sig ligeoverfor Jens og gav sig til at stirre i et stort Ark. Jens kiggede til og saå et Navn, »Stevns«, paa Kortet. Faderen skævede af og til til Drengen og til Hjørneskabet ved Døren og gik omsider op paa Dækket.

» . . . For at forandre Grader, Minutter og Sekunder til Tid, tager man først saa mange Timer . . . «

Aa, det gik svært med at læse idag. Mon Mor egentlig vidste, hvor svært det var for en Dreng at være ude første Gang. Mon hun tænkte paa ham en Gang imellem?

» . . . som der er 15 Grader indbefattede i det givne Tal; dernæst multiplicerer man de resterende Grader, om der er nogen, med 4, forat faa Tid-Minutter, til hvilke man lægger . . . «

Han huskede pludselig paa det Morgenkys, han plejede at faa derhjemme. Her var der ingen, der brød sig om ham. Faderen? — jo, den store Baadsmand! Jens blev underlig beklemt og fik nogle Tanker og Følelser, han aldrig havde kendt til.

Faderen kom ned i Kahytten igen, alvorlig og mut som før: »Jens, Du kan gaa op paa Dækket og tage Din Tørn med Sejlmager Eskildsen.«

Jens lukkede »Skatkammeret« og tøfede op paa Dækket, og Espen Jensen tog Romflasken ud af Hjørneskabet, skænkede sig en dobbelt Ration op og satte sig igen til at stirre paa Kortet.

»Kamphanen« stod netop lidt ud i Sundet — udenom Taabæk Rev — og gled med god Fart ud om Middelgrunden forat gaa gennem Hollænderdybet.

»Naa, lille Kadet, skal vi saa paa'en igjen, drævede Eskildsen, der saå bleg og søvniq ud. »Ja, Baadsmand,« sagde han til Hecht, der satte sig paa Lugekarmen nær ved dem, »saadan kan det gaa, at man paa sine gamle Dage kommer til at bakse Visdom ind i Hovedet paa smaa Poge. — Nu kan Du se mig logge, min Dreng! Her har vi nu Loglinen, Flynderen og Logrullen og til og med Sand-Uret. Nu ruller vi Linen op. Syv Fayne er en Knob, ved Du . . . «

Jens var rent umanerlig blødsøven den Dag. Han kendte slet ikke sig selv, og mens Sejlmageren trevnt og kedsommeligt, uafbrudt forklarende, begyndte at hive Loggen ud, tænkte Jens paa Byen derude, som nu tonede frem paa Styrbords Bov. Han skimtede Nyholms Kran og Hovedvagtens lille grønne Taarn og Trekroner og de mer eller mindre sønderskudte Taarne i den store By, hvor hans Hjem var. Dér trissede Moderen om uden dem, uden Far og uden sin store Dreng. Han tænkte paa Tørklædet med alle de gode Sager. Mor sidder nok ved Vinduet og strikker en god varm Uldtrøje til mig . . .

Eskildsens Stemme blev saa fjern, saa fjern, Hjærtet bankede helt op i Drengens Hals; han sad ganske stille og syntes, at han var ved at sprænges. Bare han kunde komme i Jollen derind en halv Time, — men det kunde han jo ikke. Faderen havde bestemt det anderledes. Jens mærkede, at Taarerne rullede ned af hans Kinder og følte Lindring derved, — og hulkede og snøftede saa af Hjærtens Lyst.

» . . . Tror min Salighed at Drengen tviner! Hvad Satan i Helvede flæber Du for, Hvalp. Her gaar jeg gamle Ulk og krammer min Viden ud . . . «

»Drengen er syg, Sejlmager . . . « hørte Jens Baadsmanden brumme. »Gi'r ham en Draabe Mixtur og kommer med ham igen.«

Sejlmageren var gram i Hu, men Hecht tog Drengen i Armen og trak af med ham.

Eskildsen muggede: »Kaptajnen . . . «

(Forts.)

KAY LARSEN

